

ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ

The Effects of Simulation Program on Public Mind of Grade 4 Students at Banprabattarua School

เจนต์จุฬา คำดี (Janejula Kamdee)*

นันทนา กล่อมจิต (Chantana Klomjit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะ ระหว่างนักเรียนที่ได้เข้าร่วมและที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 40 คน นำมาแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 12 ครั้งสัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ ประมาณ 50-60 นาที และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 2) แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากของ เจษฎา หนูรุ่ง (2551) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Match Paired-Rank Test) และแมน วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) ผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

This research was a Quasi-Experimental Research. The objectives were: 1) to compare the students' scores of Public Mind between before and after participating in the Simulation Program, and 2) to compare the students' scores of Public Mind between the experimental group and control group. The samples were 40 Grade 4 Students studying during the first semester of 2009 school year, Banprabattarua School. They were assigned to the experimental group and control group, 20 students each group, by using Simple

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ, สถานการณ์จำลอง

Key Words: Public mind, Simulation

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Random Sampling. The experimental group were administered the Simulation Program for 12 sessions, 3 session each week, 50-60 minutes each session. The control group didn't obtain the Simulation Program. The instruments were: 1) The Simulation Program constructed by researcher, 2) The Public Mind Scales developed from Jesada Nurun's (2008), with reliability coefficient 0.82 The statistics using in this study included the Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test, and Mann-Whitney U Test. The research findings showed that after the experiment was completed, the experimental group showed the higher scores of Public Mind than before the experiment and their Public Mind scores higher than the control group at .05 level significance.

ความเป็นมาและความสำคัญของการปัญหา

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบในหลาย ๆ ด้านทำให้เกิดความสับสนและความขัดแย้งกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าให้ส่วนรวม นำสิ่งของส่วนรวมมาใช้ประโยชน์เฉพาะตนเองโดยไม่รับผิดชอบและไม่สนใจที่จะดูแลรักษาความสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกที

ความสำนึกต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสาธารณะซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจอย่างยิ่ง จิตสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละอุทิศตน เพื่อทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่น หรือสังคม ด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ (ยุทธนา, 2542 และบรรทม, 2530) โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรม ที่แสดงออก ถึงลักษณะดังกล่าว รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หุตัย, (2544) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม ที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่นตามทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิดของ Piaget, (1981 อ้างถึงใน เจษฎา, (2551) ได้กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะนั้นเป็นจริยธรรมในขั้นที่ 4

เนื่องจากในขั้น ดังกล่าว ทำให้บุคคลมีความคิดกว้างขวาง และลึกซึ้ง รู้จักแยกแยะผลดีและผลเสียของการกระทำก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

ปัจจุบันพบว่าจิตสาธารณะของคนในสังคมไทยยังไม่พัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์เท่าที่ควร ดังเช่น หุตัย, (2544) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของคนกรุงเทพฯ พบว่า คะแนนจิตสาธารณะของคนส่วนใหญ่ค่อนข้างไปในทางที่ต่ำ เช่นเดียวกับ ชัชชัย, (2540) ได้ทำการสำรวจข้อมูลชี้ให้เห็นว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มากนักเรียนส่วนใหญ่แสดงความสนใจและเน้นการเลือกปฏิบัติที่ส่งผลประโยชน์ต่อตนเองมากกว่าส่วนรวม จึงส่งผลทำให้เกิดปัญหา ต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาการขาดศีลธรรม การเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนทำลายสิ่งแวดล้อม และ สาธารณะสมบัติของส่วนรวมต่างๆ จึงเพิ่มมากขึ้น

ด้วยสาเหตุดังกล่าวมาแล้วนั้น จึงได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านให้ความสนใจ ทำการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ เช่น อัญชลี, (2550) ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผลงานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มูทิตา, (2547) ศึกษาเรื่องการฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และ บุญทัน, (2549) ได้ศึกษาการใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับคนในสังคมต้องเริ่มต้นจากเด็ก โดยเฉพาะวัยเด็กตอนกลาง

หรือวัยเข้าเรียน อายุ 5-12 ปี อยู่นี้พัฒนาการด้านต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างช้า ๆ วัยนี้จึงเรียกว่าระยะพัก (Latency Period) พัฒนาการที่เด่นชัดคือ พัฒนาการด้านสังคม วัยเด็กตอนกลางเป็นวัยแห่งการรวมกลุ่มหรือวัย Gang Age สมาชิกในกลุ่มมักเป็นเพศเดียวกัน อายุไล่เลี่ยกัน ทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกันที่อาจเป็นทางบวกเช่น เล่นเกม กีฬาต่าง ๆ ทางลบเช่น ทำความเดือดร้อนให้กับชุมชนนั้น ถ้ากลุ่มเพื่อนเล่นของเด็กก็มีกิจกรรมในทางที่ดี จะสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ทั้งทางร่างกาย ภาษารวมถึง สังคม และบุคลิกภาพ การร่วมมือและทำตาม ตัวอย่างจะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ถ้าจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ให้เด็กวัยนี้ได้เข้าร่วมปฏิบัติ เด็กจะเกิดการเรียนรู้เร็วในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เป็นตัวแบบให้นักเรียนได้เห็นและได้ฝึกฝนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้คุณธรรมด้านจิตสาธารณะในจิตใจของเด็กวัยนี้ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยนี้ ก็เป็นการเรียนรู้ที่ฝังในจิตใจของพวกเขาในการปลูกฝังนั้นเน้นให้เด็กได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ เพื่อให้เกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นนิสัย ดังคำพังเพยที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” (ลัดดาวัลย์ และ คณะ, 2547)

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ โดยการสอบถามจากฝ่ายวิชาการ และคุณครูในโรงเรียน การสังเกตของผู้วิจัยเอง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการสังเกต ประมาณ 12 เดือน เก็บข้อมูลจากการสอบถามจากคุณครูประจำชั้นทุกท่าน จำนวน 34 ท่าน ผู้บริหารอีก 2 ท่าน และแม่ค้าที่จำหน่ายอาหารในโรงเรียน 6 ท่าน พบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ชอบทำลายสิ่งของส่วนรวม ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างฟุ่มเฟือย แอบนำสมบัติส่วนรวมกลับบ้าน เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยพบเห็นอยู่เสมอและเป็นประจำ ซึ่งทำให้ครู ผู้สอน และเพื่อน ๆ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนเหล่านั้น การกระทำดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นปัญหาสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ผู้วิจัยเองปฏิบัติงานเป็นครูสายผู้สอนใน

โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ด้วยเหตุนี้จึงสนใจที่จะสร้างโปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น และเป็นการช่วยพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งจะเป็นเยาวชนและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

คำถามในการวิจัย

โปรแกรมสถานการณ์จำลอง สามารถช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้สูงขึ้นได้หรือไม่

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 86 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยคัดเลือกนักเรียนจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 40 คน เพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **จิตสาธารณะ (Public mind)** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการรู้จักใช้ รักษา และดูแลเอาใจใส่ต่อสมบัติของส่วนรวม ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงบริเวณภายในโรงเรียน ตลอดเข้าร่วมกิจกรรม

ของสังคมที่เป็นประโยชน์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรู้คิด หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมให้มีความคงทนถาวรใช้ได้นาน ๆ ไม่นำสิ่งของส่วนรวมมาใช้เพียงผู้เดียว

2) ด้านการรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับผิดชอบ ทั้งในสถานศึกษาและชุมชนที่อยู่อาศัย

3) ด้านการใช้ และการดูแลรักษาสัมบัติของสังคมส่วนรวม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ และการดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสิ่งของส่วนรวม

4) โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง โปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ทำการทดลองจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50-60 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยกำหนด นักเรียนร่วมเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะต่อตนเองและส่วนรวมมากขึ้น และมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น มีวินัยต่อตนเอง สามารถพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นได้โดยจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. เป็นแนวทางสำหรับครู-บุคลากรในโรงเรียนได้ใช้หลักจิตวิทยาและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะต่อสังคมดีขึ้น

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยจะเป็นแนวทางช่วยให้ครูและผู้ปกครอง นำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถูกต้องให้เด็กด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) โดยมีการทดสอบ 2 ครั้ง คือ ทดสอบก่อนและหลังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Control group pretest-posttest design) (พิสนุ, 2549) ซึ่งมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	O _{E1}	X	O _{E2}
C	O _{C1}		O _{C2}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
X	แทน	โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
O _{E1}	แทน	การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
O _{E2}	แทน	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
O _{C1}	แทน	การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
O _{C2}	แทน	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภอบุธัน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 86 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภอบุธัน จังหวัดขอนแก่น โดยคัดเลือกนักเรียนจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้วิธีการสอบถามนักเรียนที่สนใจ และสมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นให้ทำแบบวัดจิตสาธารณะ (Pre-test) นำคะแนนที่ได้เรียงจากน้อยไปหามาก มาจับคู่กันเป็นสองกลุ่ม โดยใช้วิธีจับกลุ่มแบบคู่ (Matched-groups Design) เพื่อให้ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด นำกลุ่มทั้งสองกลุ่มมาสุ่มกลุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

ตัวแปรในงานวิจัยครั้งนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบวัดจิตสาธารณะ ผู้วิจัยพัฒนามาจากของ (เจษฎา หนูรุ่ง, 2551) เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำ ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ 3 ด้าน คือ การรู้จัก การรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง การใช้และดูแลรักษาสมบัติของสังคมส่วนรวม ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

2. โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50-60 นาที ครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย

ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มทดลอง และทำความเข้าใจถึงความหมายของ คำว่า “จิตสาธารณะ” รวมถึงวัตถุประสงค์ กฎระเบียบ กติกา ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมโปรแกรม สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ส่วนครั้งที่ 2-12 เป็นการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และใช้รูปภาพประกอบในการอธิบายเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยแบ่งการเก็บออกเป็น ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ดังนี้

1. เก็บข้อมูลก่อนการทดลองโดย คัดเลือกนักเรียนจากประชากร เพื่อเข้ากลุ่มตัวอย่างในการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน มาทำแบบวัดจิตสาธารณะ (Pre-test) นำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน
2. ขั้นตอนการทดลอง ให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดให้ตามปกติ
3. หลังการทดลองทำการทดสอบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับทดสอบก่อนทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้การทดสอบของ Wilcoxon Matched-Pairs Signed Ranks Test
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ Mann - Whitney U Test

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามตารางแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนจิตสาธารณะ และสมมติฐานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังของกลุ่มทดลองโดยใช้การทดสอบของ Wilcoxon Matched-Pairs Signed Ranks Test

กลุ่มทดลอง	N	ค่าเฉลี่ยอันดับที่ (Mean Rank)	ผลบวกของอันดับที่ (Sum of Rang)	Z	p-value
ผลต่างที่เป็นบวก (Positive Ranks)	18	7.66	138	-3.411	.003*
ผลต่างที่เป็นลบ (Negative Ranks)	2	2	4		

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียน หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ Mann-Whitney U Test

กลุ่มตัวอย่าง	N	ค่าเฉลี่ยอันดับที่ (Mean Rank)	ผลบวกของอันดับที่ (Sum of Rang)	Z	p-value
กลุ่มทดลอง	20	25.73	514	-2.837	.002*
กลุ่มควบคุม	20	15.28	305		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากคำถามการวิจัยครั้งนี้ คือ “โปรแกรมสถานการณ์จำลอง สามารถช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้สูงขึ้นได้หรือไม่”

ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมสถานการณ์จำลอง สามารถช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้สูงขึ้นได้เป็นตามคำถามที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ผลปรากฏว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง

มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากโปรแกรมสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ มีลักษณะการสร้างคล้ายเหตุการณ์สภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจริงและนักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้จำลองสามารถทำซ้ำได้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด (Jacobsen and other, 2002 อ้างถึงใน อิตาพร, 2550) นอกจากนี้ สถานการณ์จำลองยังเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยให้ผู้เรียน
ลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มี บทบาท ข้อมูล และกติกา
การเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพ
คล้ายกับข้อมูลที่มีความเป็นจริงในการตัดสินใจและ
แก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองที่กำลังเผชิญอยู่ ทำให้นัก
เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
จริงในชีวิตประจำวัน ทิศนา, (2545) ได้กล่าวถึง ข้อดี
ของการใช้สถานการณ์จำลอง คือ เป็นการฝึกให้นักเรียน
มีความรับผิดชอบ การมีวินัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น
และฝึกให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นขั้นตอน เป็นการสอน
ให้นักเรียนได้รู้จักคิด ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจหา
ต่าง ๆ และฝึกการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริง ซึ่ง
เป็นการเรียนรู้ที่ดี (ชัยฤทธิ์, 2545 และ เพชรรัตน์, 2534)

ยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้
โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียน ที่มีลักษณะตัวแปรเกี่ยวข้อง และสอดคล้อง
กับงานวิจัยครั้งนี้ เช่นการศึกษาของ อัญชลี, (2550)
ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับ
เทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า
นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนน
จิตสาธารณะสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และ มูทิตา, (2547) ได้ศึกษาผลการฝึกทักษะการแก้ปัญหา
โดยใช้สถานการณ์จำลองผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนา
จิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า
นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้น หลังจากได้รับการฝึกทักษะ
การแก้ปัญหาโดยนำสถานการณ์จำลองผ่านสื่อคอมพิวเตอร์
นอกจากนี้ยังพบผลของการใช้สถานการณ์จำลอง
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ได้แก่ ศุภมาศ, (2540)
ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับ
การเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า นักเรียน
กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมสูงขึ้น หลังจาก
ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม และ
จากการศึกษาของ อัจฉริย์, (2542) ได้ทำการวิจัย

ผลการสอนโดยใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง
ที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาทะเล
ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการวิจัยดังกล่าว
ข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้
โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อเพิ่มคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า
งานวิจัยที่กล่าวถึงไปแล้วนั้นมีความสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้โปรแกรมสถานการณ์จำลองนี้
ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหา
ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้นักเรียนได้รู้จักคิดและนำ
เหตุผลมาอภิปราย ประกอบการตัดสินใจ ฝึกการทำงาน
เป็นกลุ่ม อดทนต่อการพูดวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่น
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยและความรับ
ผิดชอบในตนเอง คำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
เพราะการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนแบบเชิง
ปฏิบัติการ เหมือนระบบของจริง เป็นการสอนที่สมมติ
สถานการณ์ต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริงในชีวิต
ประจำวัน โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น
ได้ฝึกปฏิบัติลงเล่นจริงและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
พร้อมทั้งยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ
ได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย (Shultz. 1972) อ้างถึงใน
อัญชลี, (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง
พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถานการณ์จำลอง ร้อยละ 90
เห็นว่าการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน
และไม่เบื่อ

ดังนั้นจากงานวิจัยและข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น
พอสรุปได้ว่า ด้วยเหตุนี้จึงสามารถทำให้นักเรียนที่ได้เข้า
ร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
มีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้า
ร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
อนึ่งเพราะการสร้างโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อ
พัฒนาจิตสาธารณะ ในครั้งนี้อาศัยแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986)

ในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาเพื่อส่งผลต่อพฤติกรรมที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตที่ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ ซึ่งโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการทางปัญญาของนักเรียน ด้วยการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตโดยเริ่มจากให้กลุ่มตัวอย่างสังเกตเพื่อนที่อาสาออกมาแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย และตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และร่วมกันอภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลจากการระดมความคิดให้เพื่อน ๆ ได้รับฟังร่วมกัน และการกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะขณะแสดงจะได้รับคำชมจากผู้วิจัย เพราะคำชมจากผู้วิจัยคือ ผลกรรมที่ทำหน้าที่เป็นแรงเสริมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้แสดงบทบาทและให้ความสนใจในการสังเกตเพื่อนที่แสดงมากขึ้น โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ยังสามารถสร้างอารมณ์ทัศนคติ ความสนใจ และชักจูงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ต้องการได้

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา หนูรุ่น. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัชชัย ศิลปสุนทร. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการชมรายการโทรทัศน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมกับจิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2545). การศึกษาการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิศนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดาพร รอดทุกข์. (2550). ผลของเทคนิคสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเขว่นอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1) ควรมีการทดลองเปรียบเทียบผลของวิธีการอื่นๆ กับการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้ได้วิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2) ควรมีการนำโปรแกรมสถานการณ์จำลองนี้ไปบูรณาการสอนกับกลุ่มสาระต่างๆ ที่ทำการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น สภาพครอบครัว การเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและทางบ้าน เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ปกครอง และสถานศึกษาในการหาทางเสริมสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). การใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสนุ ฟองศรี. (2549). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร. (2534). เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มุกิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่าน สื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนึกพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภมาศ เพชรสมบัติ. (2540). ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- หฤทัย อาจปฐ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉริย์ ศรีไตรรัตน์. (2542). ผลการสอนโดยใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลองที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bandura, Albert. (1986). Social Learning Theory. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.